

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z wniosku P.S.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych w W.
o wysokość emerytury policyjnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 31 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 2 marca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2. zasądza od P.S. na rzecz organu rentowego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 2 marca 2016 r. oddalił apelację P.S. od wyroku Sądu Okręgowego w W. XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 grudnia 2014 r., oddalającego odwołania P.S. od decyzji dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. z dnia 26 października 2009 r. i z dnia 17 grudnia 2009 r. ustalających wysokość emerytury policyjnej P.S..

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie budzi wątpliwości, że P.S. w okresie od 16 kwietnia 1975 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę w A. jako wykładowca na różnych

stanowiskach. Jednostka ta jest wprost wymieniona w przepisie art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1388 z późn. zm., dalej jako "ustawa lustracyjna") jako organ bezpieczeństwa państwa a zatem wszelkie rozważania dotyczące tego jaki charakter i kogo kształciła ta Akademia są bezprzedmiotowe jak i to, że jak twierdzi skarżący był on funkcjonariuszem MO i nie nauczał technik operacyjnych.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że warunkiem uznania danych okresów za okresy służby w organach bezpieczeństwa państwa wymienionych w art. 2 ustawy lustracyjnej jest sam fakt podporządkowania służbowego tym organom, pozostawania pod ich rozkazami. Ustawa nie uznaje zatem obniżki emerytur za konsekwencję naganności indywidualnych zachowań adresatów ustawy. Istotny jest jedynie sam fakt służby w organach bezpieczeństwa państwa, niezależnie od tego, na jakim stanowisku i w jakim charakterze dany funkcjonariusz służbę pełnił. Wobec tego bez znaczenia pozostaje okoliczność rodzaju zadań realizowanych przez funkcjonariusza w ramach służby w organie bezpieczeństwa państwa. Wynika to wprost z rozważań Trybunału Konstytucyjnego zawartych w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. w sprawie K 6/09, w której dokonywana jest ocena zgodności art. 13 ust. 1 pkt 1b i art. 15b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. Trybunał nie zakwestionował przyjęcia przez ustawodawcę jako różniącej istotnie funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej od pozostałych funkcjonariuszy służb mundurowych przed 1990 r. cechy w postaci ich służby w określonych w ustawie organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. Uznanie tej cechy za istotną, według Trybunału, znajduje podstawę w zasadzie sprawiedliwości społecznej i preambule Konstytucji RP. Dlatego w świetle obowiązującego prawa brak uzasadnionych przesłanek do przyjęcia, że oprócz kryterium pełnienia służby w organie bezpieczeństwa państwa, doniosłość prawną dla ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego ma przesłanka w postaci rodzaju wykonywanych przez funkcjonariusza zadań w tym organie, a stwierdzenie braku realizowania czynności operacyjnych skutkuje obliczeniem emerytury jedynie

po myśli art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r., II UK 246/14, LEX nr 1794314).

Według Sądu Apelacyjnego bezzasadny jest zarzut nie zastosowania w sprawie art. 3a ust. 3 ustawy lustracyjnej. Przepis art. 15b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 900) w zakresie stosowania wyżej wymienionej ustawy lustracyjnej, odsyła jedynie do jej art. 2 a więc ten przepis (art. 3a ust. 3) przy ustalaniu wysokości emerytury policyjnej nie ma zastosowania.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie jest uzasadniony zarzut naruszenia, przy wydawaniu zaskarżonych decyzji art. 58a ustawy zaopatrzeniowej, bowiem skarżący pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, to niezależnie od tego czy potem był funkcjonariuszem UOP to przepisy ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. mają do niego zastosowanie. Także nie doszło do naruszenia art. 18 Konstytucji bowiem skoro skarżący nie został pozbawiony świadczenia - emerytury policyjnej a jej wysokość została jedynie obniżona gdyż pełnił on służbę w organach bezpieczeństwa państwa co nie jest sprzeczne ani z prawem krajowym, o czym orzekł Trybunał Konstytucyjny w cytowanym wyżej wyroku jak i Europejski Trybunał Praw Człowieka w swojej decyzji z dnia 14 maja 2013 r. ETPC stwierdził, iż „cel zniesienia lub zmniejszenia nieuzasadnionych lub nadmiernych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, realizowany przez ustawodawców krajowych, był prawnie uzasadniony. W szczególności ustawodawca krajowy jest uprawniony do zniesienia przywilejów majątkowych o politycznym charakterze przyznanych byłym funkcjonariuszom przez reżimy totalitarne. Można tak uczynić pod wskazanym powyżej warunkiem, zgodnie z którym przyjmowane środki nie są nieproporcjonalne. W orzecznictwie Trybunału poza sporem jest to, iż osoby korzystające z takich przywilejów nie mają żadnej uzasadnionej prawnie ekspektatywy do zachowania swej uprzywilejowanej w tej mierze pozycji po przeprowadzeniu transformacji ustrojowej.”

W odniesieniu zaś do naruszenia przepisu art. 15 b policyjnej ustawy zaopatrzeniowej to w tej materii wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/11 (OSNP 2011 nr 15-16, poz. 210), w której stwierdził, że „Za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 ze zm.), emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji ... oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.), co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia. ”. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał m.in., iż żaden rodzaj, ani sposób wykładni zawartego w art. 15b ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy odesłania do art. 15 tej ustawy nie daje osobom, które pełniły w latach 1944-1990 służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w ustawie lustracyjnej, możliwości prawnych, ani argumentów prawnych lub prawniczych do domagania się ustalenia wysokości należnych im emerytur z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy, od innej podstawy wymiaru niż 0,7% za każdy rok pełnienia służby w wymienionych w art. 2 organach bezpieczeństwa państwa. Przeciwnie, poddane analizie przepisy są jednoznacznie czytelne, a przeto jasne i niewymagające szczególnie pogłębionej analizy prawnej ani prawniczej. Pomimo to Sąd Najwyższy uznał, że rozstrzygnięcie przedstawionego zagadnienia prawnego było niezbędne ze względu na znaczną liczbę adresatów poddanych analizie regulacji prawnych, którym skutek zastosowania spornych przepisów, organy emerytalne skorygowały (obniżyły) w istotny sposób wysokość pobieranych emerytur z zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych. Nadto Sąd Najwyższy zauważył, że po istotnej zmianie normatywnej obowiązującego stanu prawnego wynikającej z dodania szczególnego, szczegółowego i odrębnego art. 15b ustawy zaopatrzeniowej, zawarte w ust. 2 tego przepisu odesłanie do odpowiedniego stosowania art. 14 i 15 tej ustawy oznacza, że przepisy te stosuje się odpowiednio wyłącznie w zakresie, który nie został wyraźnie i odmiennie uregulowany w art. 15b

ust. 1. W przeciwnym razie, argumentuje Sąd Najwyższy, doszłoby do pozbawienia waloru i znaczenia normatywnego art. 15b ustawy zaopatrzeniowej, do czego nie ma żadnych prawnych, prawniczych ani racjonalnych argumentów. Innymi słowy, zawarte w art. 15b ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej odesłanie do odpowiedniego stosowania art. 14 i 15 tej ustawy, nie uprawnia do takiego stosowania tych przepisów (w szczególności art. 15 ust. 1), które pozbawiałoby lub istotnie ograniczałoby walor i znaczenie normatywne art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, który jednoznacznie nakazuje wyliczyć emeryturę osób pełniących w latach 1944-1990 służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy o ujawnianiu informacji, według obniżonego ustawowego wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok takiej służby, z jedynym wyjątkiem uregulowanym w art. 15b ust. 3 i 4 tej ustawy.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielił powyższe stanowisko Sądu Najwyższego i argumentację zawartą w uzasadnieniu tej uchwały zwracając uwagę, że Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie II UK 287/12 wskazał, iż zasady ustalania, od dnia 1 października 2010 r., wysokości emerytur dla funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa wyraźnie zostały już rozstrzygnięte w zacytowanej przez Sąd Apelacyjny uchwale i nie wymaga ta problematyka ponownej weryfikacji kasacyjnej (podobnie w postanowieniu z dnia 23 listopada 2012 r., II UK 210/12 a także w postanowieniu z dnia 29 listopada 2012 r., II UK 264/12 i wielu innych).

P.S. zaskarżył powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości, to jest w zakresie: 1) w jakim Sąd ten uznał, że okres pełnionej służby przez Skarżącego w A. w okresie od 16 kwietnia 1975 r. do 31 lipca 1990 r., zasadnie przez organ rentowy został wyliczony przy ponownym ustalaniu wysokości jego emerytury policyjnej w decyzji z dnia 26 października 2009 r., z uwzględnieniem wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru tej emerytury za każdy rok tej służby w oznaczonym jak wyżej okresie jego służby, uznanym za służbę w organie bezpieczeństwa państwa w rozumieniu ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425 z późn. zm.), zwanej dalej krótko „ustawą lustracyjną”, 2) w jakim Sąd Apelacyjny uznał, że przy

ustalaniu emerytury Skarżącego, który pełnił tę służbę przed dniem 2 stycznia 1999 r., jego emerytura wynosi za 15 lat służby 10,5% zamiast 40% podstawy jej wymiaru i wzrasta o 0,7% podstawy wymiaru - za każdy dalszy rok tej służby, a także 3) w jakim Sąd Apelacyjny uznał, że służba w A. w W., a więc w organie wymienionym w art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy lustracyjnej miała charakter służby w organie bezpieczeństwa państwa, bo warunkiem uznania okresów służby w takim organie jest sam fakt podporządkowania służbowego temu organowi i pozostawania pod jego rozkazami (bez względu na stanowisko służbowe i charakter, w jakim funkcjonariusz w tym organie tę służbę pełnił), zaś zarzut naruszenia art. 3a ust. 3 ustawy lustracyjnej wskutek jego niezastosowania uznał za bezzasadny, gdyż przepis art. 3a ust. 3 przy ustalaniu wysokości emerytury policyjnej nie ma zastosowania.

Skargę kasacyjną oparł na: I. naruszeniu prawa materialnego: 1) wskutek błędnego zastosowania przepisu art. 15 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 15b ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.), którego to przepisu nie zastosował Sąd „odpowiednio”, czyli ściśle ze względu na wskazany przypadek odesłania numerycznego, wykluczający ze względu na charakter przepisów ustawy o emeryturach policyjnych (przepisy administracyjne o charakterze publicznoprawnym) stosowanie wykładni prawotwórczej (normotwórczej) przez analogię, prowadząc do zniekształcenia wyniku tej wykładni, jak w zwykłej uchwale Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/11, której argumentacja nie pozwala na przyjęcie, że jest ona słuszna w okolicznościach tej sprawy skoro przyjęto, że emerytura skarżącego za 15 lat służby nie wynosi 40% podstawy jej wymiaru, lecz jedynie 10,5% podstawy jej wymiaru; 2) wskutek błędnego zastosowania (jako przesłanki stosowania art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach policyjnych) przepisu art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy lustracyjnej wobec przyjęcia, że służba skarżącego w Akademii Spraw Wewnętrznych w Warszawie była służbą w organie bezpieczeństwa państwa, o

którym mowa w ustawie lustracyjnej w art. 2 ust. 1 pkt 6, oraz zarazem wskutek nie zastosowania przepisu art. 3a ust. 3 ustawy lustracyjnej, który wykluczał uznanie służby skarżącego w wymienionej szkole wyższej, za służbę w organie bezpieczeństwa państwa, bowiem jego obowiązki (milicjanta jako nauczyciela akademickiego w tej szkole) wynikały z obowiązującej wówczas ustawy o szkolnictwie wyższym i emerytura skarżącego nie podlegała zmniejszeniu wskutek stosowania współczynnika 0,7% wymiaru emerytury według zasad określonych w art. 15b ust. 1 ustawy o emeryturach policyjnych, gdyż w dalszym ciągu miał w jego sprawie zastosowanie współczynnik 2,6% podstawy wymiaru emerytury i przepis art. 15 ustawy o emeryturach policyjnych; II. naruszeniu przepisów postępowania przez Sąd Apelacyjny w (...) w sposób istotny dla dokonanego rozstrzygnięcia, to jest: 1) art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. wskutek dowolnej oceny, że skarżący w okresie od 16 kwietnia 1975 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę w organie bezpieczeństwa państwa (Akademii Spraw Wewnętrznych) i wobec tego ma zastosowanie do niego przepis art. 15b ust. 1 ustawy o emeryturach policyjnych oraz, że przepis art. 3a ust. 3 ustawy lustracyjnej nie ma zastosowania do sytuacji skarżącego, bowiem przepis art. 15b ust. 1 ustawy o emeryturach policyjnych odsyła jedynie do art. 2 ustawy lustracyjnej z pominięciem (i nie wyjaśnieniem w uzasadnieniu wyroku, co umożliwiałoby kontrolę kasacyjną) okoliczności, że w powołanym przepisie art. 15b ust. 1 jest mowa nie tyle o organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy lustracyjnej (jako okoliczności relewantnej prawnie), lecz o „służbie w takich organach”, która jednak taką służbą akurat nie jest w okolicznościach wskazanych w art. 3a ust. 3 ustawy lustracyjnej, a które obiektywnie występowały w sytuacji prawno-faktycznej skarżącego.

Wskazując na powyższe wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na rozprawie (art. 398¹¹ § 1 k.p.c.) z przyczyny wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., to jest z tego powodu, że w sprawie występują dwa istotne zagadnienia prawne, a mianowicie: a) zagadnienie prawne wyrażające się w pytaniu: kiedy (w szczególności na jakich warunkach zachodzące) stosowanie przepisu art. 15 ustawy o emeryturach policyjnych i każdego innego przepisu oznaczonego numerycznie w przepisach odsyłających, jak w przepisie art. 15b ust. 2 ustawy o emeryturach policyjnych (stanowiącego, że przepisy art. 14 i 15 stosuje się

odpowiednio), jest „odpowiednie” i co w ogóle oznacza owa „odpowiedniość” w ich zastosowaniu w rozpatrywanych przypadkach?, a konkretniej w pytaniu: czy zastosowanie przepisu art. 15 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 15b ust. 2 ustawy o emeryturach policyjnych, w okolicznościach wymagających stosowania przepisu art. 15 „odpowiednio”, czyli ściśle ze względu na wskazany przypadek odesłania numerycznego, wykluczający normalnie - ze względu na charakter przepisów ustawy o emeryturach policyjnych (przepisy administracyjne o charakterze publicznoprawnym) - stosowanie wykładni prawotwórczej (normotwórczej) przez analogię, bo prowadzi ona do zniekształcenia jej wyniku, czy też „odpowiednie” stosowanie art. 15 ustawy o emeryturach policyjnych, o którym mowa w przepisie odsyłającym art. 15b ust. 2 ustawy o emeryturach policyjnych, w tym konkretnym przypadku zwalnia zdaniem Sądu Najwyższego interpretatora z takiego obowiązku, pozwalając stosować odpowiednio zmodyfikowaną normę wprost i bezpośrednio (zamiast odpowiednio), czyli w danym wypadku w miejsce przepisu art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy, przepis art. 15 b ust. 1 pkt 1 tej ustawy, a w pozostałym zakresie już „odpowiednio” stosować przepisy art. 15 ust. 1 pkt 2-4 i dalsze art. 15 ustawy o emeryturach policyjnych; b) zagadnienie prawne wyrażające się pytaniem: czy, skoro służbą w rozumieniu ustawy (lustracyjnej) nie jest pełnienie jej w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 tej ustawy (w tym w Akademii Spraw Wewnętrznych wskazanej w art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy), której obowiązek wynikał z ustawy obowiązującej w tym czasie (np. ustawy o szkolnictwie wyższym, jak w przypadku Skarżącego - nauczyciela akademickiego, tej z 5 listopada 1958 r. - Dz.U. z 1973 r. Nr 32, poz. 191 czy tej z 4 maja 1982 r. - Dz.U. z 1985 r. Nr 42, poz. 201, albo z ustawy z dnia 17 czerwca 1959 r. o paszportach - Dz.U. z 1967 r. Nr 17, poz. 82, albo ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o bibliotekach, Dz.U. Nr 12, poz. 63 ze zmianami, itp.), do funkcjonariuszy przynależnych organizacyjnie i służbowo do jednostek organizacyjnych wyszczególnionych w art. 2 ustawy lustracyjnej w latach 1944-1990 stosuje się przepis art. 15b ust. 1 ustawy o emeryturach policyjnych, uprawniający organ rentowy (po wznowieniu z urzędu postępowania) do ustalania wysokości emerytury policyjnej według wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby, czy też jego stosowanie jest wyłączone, bowiem dotyczy on wyłącznie osób, które pełniły służbę w organach

bezpieczeństwa państwa i ich służba nie była służbą, o której mowa w art. 3a ust. 3 ustawy lustracyjnej, a której obowiązek wynikał z ustawy obowiązującej w tym czasie ?

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w zakresie zaskarżonym i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania wraz z przekazaniem rozstrzygnięcia o kosztach postępowania temu Sądowi.

Pozwany wojskowy organ rentowy w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o „oddalenie skargi kasacyjnej na wstępnym etapie postępowania kasacyjnego tj. na etapie „przedsądu” (art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c.) i zasądzenie od odwołującego się na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie od odwołującego się na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/2001, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/2001, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/2002 Wokanda 2004/7-8 str. 51). Z kolei odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/2001, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/2002, LexPolonica nr 396185). Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/2002 Prokuratura i Prawo - dodatek 2003/10, poz. 37).

Zagadnienie przedstawione w skardze kasacyjnej, jako problem prawny wymagający rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy ma wprawdzie charakter istotny, jest zagadnieniem ściśle jurydycznym oraz zostało przedstawione w sposób syntetyczny, jednakże nie ma cechy nowości, o którą chodzi w przesłance wymienionej w art. 398⁴ § 2 k.p.c. i w związku z tym nie wymaga rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Wykładnia przepisu art. 15b ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w zakresie dotyczącym odpowiedniego stosowania art. 15 ust. 1 *in principio* tej ustawy, stanowiącego o tym, że emerytura dla funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed 2 stycznia 1999 r. wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby, została bowiem dokonana przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/2011 (OSNP 2011 nr 15-16, poz. 210), zgodnie z którą za każdy rok pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990, emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy), co oznacza, że wysokość emerytury wyliczanej wyłącznie za okresy pełnienia takiej służby może być niższa od 40% podstawy wymiaru tego świadczenia. W jej uzasadnieniu Sąd Najwyższy odniósł się do wątpliwości wskazywanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do

rozpoznania. Stwierdził, między innymi, że po istotnej zmianie normatywnej obowiązującego stanu prawnego wynikającej z dodania szczególnego, szczegółowego i odrębnego art. 15b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, zawarte w ust. 2 tego przepisu odesłanie do odpowiedniego stosowania art. 14 i 15 tej ustawy oznacza, że przepisy te stosuje się odpowiednio wyłącznie w zakresie, który nie został wyraźnie i odmiennie uregulowany w art. 15b ust. 1. W przeciwnym razie doszłoby do pozbawienia waloru i znaczenia normatywnego art. 15b ustawy zaopatrzeniowej, do czego nie ma żadnych prawnych, prawniczych ani racjonalnych argumentów. Stwierdził, że art. 15b ust. 1 pkt 1 jednoznacznie nakazuje wyliczyć emeryturę osób pełniących w latach 1944-1990 służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej, według obniżonego ustawowego wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok takiej służby, z jedynym wyjątkiem uregulowanym w art. 15b ust. 3 i 4 tej ustawy. Wskazał, że nie ma żadnych podstaw ani uzasadnienia korygowanie zasady wyliczania emerytury mundurowej od innego wskaźnika procentowego niż 0,7% podstawy wymiaru tego świadczenia za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w ustawie lustracyjnej, w drodze odpowiedniego stosowania art. 15 ust. 1 *in principio* tej ustawy, który przewiduje co najmniej 40% podstawę wymiaru tego świadczenia z tytułu pozostawania w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. Jeżeli służba była pełniona w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej, to emerytura wynosi zawsze po 0,7% podstawy wymiaru tego świadczenia za każdy rok pełnienia takiej służby (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy), z jedynym wyjątkiem uregulowanym w art. 15b ust. 3 i 4. Sąd Najwyższy odwołał się również do wykładni celowościowo-systemowej art. 15b ust. 1 pkt 1 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 1b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, która nie pozwala odstąpić od niebudzącej wątpliwości gramatyczno-językowo-logicznej wykładni art. 15b ust. 1 pkt 1 tej ustawy, przewidującego ustalenie (liczenie) wysokości emerytury z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych po 0,7% podstawy wymiaru tego świadczenia za okresy pełnienia służby w organach bezpieczeństwa PRL, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej. Przyjęcie minimalnej 40% podstawy wymiaru

emerytury za 15 lat służby przy ustalaniu wysokości emerytur z zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych prowadziłoby do niedopuszczalnego, bo bezpodstawnego podważenia waloru normatywnego i celu wprowadzenia istotnej zmiany normatywnej wynikającej z dodania szczególnej regulacji art. 15b ustawy zaopatrzeniowej. W porządku chronologicznym, a zatem co do zasady okresy służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej, przypadały bowiem w okresie 15 "pierwszych" (początkowych) lat służby stanowiącej tytuł nabycia uprawnień z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy, przeto wykładnia zmierzająca do zachowania co najmniej 40% podstawy wymiaru emerytury takich osób w drodze odpowiedniego stosowania do nich art. 15 ust. 1 *in principio* ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, wykluczałaby, a co najmniej w istotny sposób ograniczałaby, ustanowioną w art. 15b ust. 1 pkt 1 w związku z art. 13 ust. 1 pkt 1b tej ustawy zasadę wyliczania wysokości emerytury z zastosowaniem współczynnika 0,7% podstawy wymiaru tego świadczenia za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. Inaczej rzecz ujmując, żądanie stosowania tego normatywnie obniżonego przelicznika procentowego dopiero za każdy kolejny (powyżej 15 lat) rok służby lub okres równorzędny z taką służbą (art. 13 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy) w istocie rzeczy wykluczałoby zastosowanie tego ustawowego przelicznika: całkowicie w przypadku osób pobierających emerytury zaopatrzeniowe wyłącznie z tytułu pełnienia służby w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa PRL, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej; albo prowadziłoby do ograniczonego ("kadłubowego") stosowania tego ustawowego przelicznika w przypadkach, gdyby okresy pełnienia takiej służby podlegały uwzględnieniu do wymaganej "zaopatrzeniowej" wysługi emerytalnej. W ocenie Sądu Najwyższego, tego typu możliwość musiałaby jednoznacznie i wyraźnie wynikać z treści art. 15b ustawy zaopatrzeniowej, który nie zawiera formuły, zasady ani takich możliwości interpretacyjnych, które uzasadniałby stanowisko, że emerytura osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, a których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej, wynosi zawsze co najmniej 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i dopiero następnie wzrasta według wskaźników określonych tym przepisem. Sąd Najwyższy podkreślił,

że art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy nie zawiera gwarancji minimalnej co najmniej 40% podstawy wymiaru emerytury z tytułu lub w związku z okresami pełnienia służby w organach bezpieczeństwa PRL, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej. Przeciwnie, w przepisie tym prawodawca kategorycznie ustanowił jednoznacznie czytelną zasadę, że za okresy pełnienia takiej służby emerytura wynosi 0,7% podstawy jej wymiaru (ust. 1 pkt 1), z jedynym wyjątkiem uregulowanym w art. 15b ust. 3 i 4. Do wyliczenia wysokości takiej emerytury uwzględnia się ponadto po 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o której mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4, z wyłączeniem jednak okresów równorzędnych służby w organach bezpieczeństwa państwa (art. 13 ust. 1 pkt 1b), które uwzględniane są na zasadzie wynikającej z art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, tj. po 0,7% podstawy wymiaru tego świadczenia. Odpowiednie stosowanie art. 14 i 15 ustawy do osób pełniących służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej, oznacza zatem tylko uzyskanie przewidzianych w art. 14 i 15 wzrostów lub zwiększeń (przywilejów) emerytalnych z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy z tytułu i za okresy innej służby - niż służba w ustawowo wskazanych organach bezpieczeństwa państwa, w tym przywilejów wynikających z korzystnego (uprzywilejowanego) traktowania między innymi okresów poprzedzających lub przypadających po zwolnieniu ze służby przy ustalaniu wysokości tzw. emerytur mundurowych. Wyrażona w art. 15 ust. 1 *in principio* ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy zasada przysługiwania co najmniej 40% podstawy wymiaru emerytury za 15 lat służby dotyczy wprawdzie okresów pozostawania w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., ale nie ma zastosowania do okresów równorzędnych z taką służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1b tej ustawy. Tylko okresy równorzędne, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz pkt 2-4, uwzględnia się do wyliczenia wysokości emerytury z przelicznikiem 2,6% podstawy jej wymiaru (art. 15b ust. 1 pkt 2 ustawy zaopatrzeniowej), natomiast okresy równorzędne, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1b tej ustawy, tj. okresy pełnienia służby w latach 1944-1990 w strukturach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjnej, podlegają przeliczeniu wskaźnikiem 0,7% za każdy rok

takiej służby na podstawie art. 15b ust. 1 pkt 1 tej ustawy (zob. także postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 grudnia 2015 r., Ts 143/14, OTK-B 2015/6/596).

Podobnie drugie zagadnienie prawne nie ma charakteru nowości, bowiem zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2016 r., II BU 7/15 (niepublikowany) w świetle obowiązującego prawa brak uzasadnionych podstaw do przyjęcia, że oprócz kryterium pełnienia służby w organie bezpieczeństwa państwa, doniosłość prawną dla ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego ma przesłanka w postaci rodzaju wykonywanych przez funkcjonariusza zadań w tym organie.

Wskazać też należy na decyzję ETPC z dnia 14 maja 2010 r., w sprawie 15189/10 (A.C. i inni), oddalającą - jako oczywiście bezzasadne - skargi byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa publicznego PRL, którym ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 24, poz. 145) współczynnik obliczania świadczeń został obniżony do poziomu 0,7%. W skargach tych skarżący podnosili także, że kwestionowane przepisy w sposób niedopuszczalny jednakowo potraktowały wszystkich byłych funkcjonariuszy, bez względu na ich rzeczywistą funkcję, jaką pełnili w strukturach organów bezpieczeństwa.

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

as